

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

05.03.09

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ 05.03.09

Η Î-ννοια τησf; αν&Î-πτυlon;ξησf;
 στην& εlon;ποlon;χ&Î μασf; Î-χεlon;ι
 αναμφισβ&Îτητα
 καταστεlon;Î κεlon;ντρικ&Î
 ιδÎ-α& αναπ&Îσπαστοlon; τμ&Îμα
 τησf; κυlon;ρ&Î-αρχησf;
 ιδεlon;οlon;λοlon;γ&Î-ασf;,
 ταυlon;τιζÎμεlon;νη μεlon; την
 πρ&Îοlon;δοlon; και την
 κοlon;ινωνικ&Î εlon;ξ&Î-λιξη Μια
 σ&Îγχροlon;νη μαρρξιστικ&Î
 προlon;σ&Î-γγιση των
 σχ&Î-σεlon;ων
 πεlon;ριβ&Î-λλοlon;ντοlon;σf; και
 αν&Î-πτυlon;ξησf; πεlon;ρν&Î-εlon;ι απ&Î&CE την
 αμφισβ&Îτηση τησf;
 τα&Îτισησf; αν&Î-πτυlon;ξησf; και
 οlon;ικοlon;νοlon;μικ&Îσf;
 μεlon;γ&Î-θυlon;νσησf; . Î να
 κεlon;Î μεlon;νοlon;
 προlon;βληηματισμοlon;Î και
 συlon;ζÎτησησf; απ&Î&CE τοlon;ν
 συlon;ν&Î-δεlon;λφοlon; ΚÎστα
 Βοlon;υlon;ρεlon;κ&Î-
 Η εlon;μφ&Î-νιση αυlon;τ&Îσf; τησf;
 Î-ννοlon;ιασf; αν&Î-γεlon;ται στην
 εlon;ποlon;χ&Î μεlon;τ&Î- τοlon;ν
 Δεlon;Îτεlon;ροlon; Παγκ&Îσμιοlon;
 Π&Îλεlon;μοlon; . Πρ&Î&CEκεlon;ιται για
 την πεlon;ρ&Î οlon;δοlon; τησf;
 λεlon;γ&Îμεlon;νησf;
 « αποlon;αποlon;ικιοlon;ποlon;Î ησησf; »
 Î&CEποlon;υlon; οlon;ι
 αποlon;ικιοlon;κρατικ&Î-σf;
 αυlon;τοlon;κρατοlon;ρ&Î εlon;σf;
 καταρρ&Î-οlon;υlon;ν νÎ-α
 ανεlon;ξ&Î-ρτηα κρ&Î-τη
 εlon;μφαν&Î ζοlon;νται στοlon;ν
 λεlon;γ&Îμεlon;νοlon; « &Tτρ&Î τοlon;
 ΚÎ&CEσμοlon; » και η Î-ξοlon;δ&Îσf;
 τοlon;υlon;σf; απ&Î&CE τη φτ&Î&Zχια και
 τα γεlon;νικ&Î&CEτεlon;ρα
 προlon;βλη&Îματα ποlon;υlon;
 κληροlon;ν&Îμησαν απ&Î&CE την
 προlon;ηγοlon;Îμεlon;νη πεlon;ρ&Î οlon;δοlon;,
 θωρεlon;Î ται ζητοlon;Îμεlon;νοlon;.
 Στην πραγματικ&Î&CEτητα
 τοlon; ζητοlon;Îμεlon;νοlon; εlon;Î ναι η
 διαμ&Î&CEρφωση μιασf; νÎ-ασf;
 οlon;ικοlon;νοlon;μικ&Îσf; τ&Î-ξησf;
 πραγμ&Î-των στοlon;
 πλα&Î σιοlon; τησf; οlon;ποlon;Î ασf;
 οlon;ι πρ&Î&Zην
 αποlon;ικιοlon;κρατικ&Î-σf;
 δυlon;ν&Î-μεlon;ισf; και
 γεlon;νικ&Î&CEτεlon;ρα οlon;ι χ&Îρεlon;σf;
 τοlon;υlon; καπιταλιστικοlon;Î
 κ&Î-ντροlon;υlon; θαα
 εlon;ξακοlon;λβοlon;θοlon;Îν να
 κυlon;ριαρχοlon;Îν

αντιλψεων και
συμπεριφορλν. Îτσι στο
οικονομικÎCE
Îλλειμμα κεφαλα&Îων,
προστ&Îθε&psilon;ται και το
πολιτιστικÎCE
Îλλειμμα
επιχειρηματικοÎ
πνε&Îματοσf; σαν
παρ&Îγοντασf;
ανασταλτικÎCEσf; τησf;
αν&Îπτυξησf; μιασf;
κοινωνÎασf;.

ΑνακεφαλαιÎνοντασf;
μπορο&Îμενα πο&Îμεν ÎCEτι η
κυρ&Îαρχη Îποψη περ&Î
ανÎπτυξησf;
συνοψÎζεται την
υιοθÎτηση τησf;
σ&Îγχρονησf; δυτικÎσf;
καπιταλιστικÎσf;
κοινωνÎασf; ωσf;
κανονιστικÎCE πρ&ÎCEτυπο
για τισf; υπ&ÎCEλοιπεσf;
χÎζρεσf; οι οποÎεσf;
οφε&Îλουν να
αποβÎλλουν τα
παραδοσιακÎτοπικÎτουσf; χαρακτηριστικÎτουσf; χαρακτηριστικÎτουσf; διατρ&Îξουν τοσf; συντομÎCEτερο δυνατ&ÎCEν τα διαδοχικÎστ&Îδια ανÎπτυξησf; απ&ÎCE τα οποÎα π&Îρασεη Δ&Îση Σ&Îμφωνα μεν τοαναπτυξιακÎCE αυτ&ÎCE υπ&ÎCEδειγμα η ιστορ&Îα των ανθρ&Îπινων κοινωνιÎν επκτυλ&Îσσεται ωσf; μια αναγστικÎδιχÎσταδÎων σ&Îμφωνα κααθολικÎσf; ιστορικÎσf; ισχ&Îοσf; πρ&ÎCEτυπο τοοποÎο δεν ε&Îναι Îλλο απ&ÎCE το πρ&ÎCEτυπο τησf; δυτικÎσf; καπιταλιστικÎσf; κοινωνÎασf; Παρ&Îτισf; εξωοικονομικÎσf; παραμÎτρουσf; που εισ&Îγαεσ στην Îνοια τησf; ανÎπτυξησf; το επκσυγχρονιστικÎCE υπ&ÎCEδειγμα το επ&Îπεδο τησf; ανÎπτυξησf; μιασf; χÎζρασf; εξακολουθεε&Îγια την κυρ&Îαρχη συμβατικÎαντ&Îληψη να μεν τριÎται μεν δε&Îκτεσf; καθαρ&ÎποσοτικοÎσf; ÎCEπωσf; τομÎσο καατ&Îσf; κεπφαλλ&Îν επισ&ÎCEδημα οι

αποτελετοε
 επτκεντροτησ&f;
 προβληματικ&@σ&f; του
 οικολογικομ
 κιν&@ματοσ&f; σελελεεσ&f;
 του τισ&f; εκδοχ&@σ&f;.
 Μπορομενα
 θεωρ&@σουμεσαν
 βασικ&@κριτ&@ριοδι&@κρισησ&f; μεταξ&@αυτ&@&Zν
 των εκδοχ&@ν τοαν
 οδηγονται στην
 αποδοχ&@των ν&@μων τησ&f;
 αγορ&@σ&f; και του
 συμβατικουποδελεεσ&f;
 αν&@πτυξησ&f; με&@στ&@χοτην
 εισαγωγ&@
 οικολογικ&@&Zν,
 περιβαλλοντικ&@&Zν
 κριτηρ&@ων σελαυτομ
 του ελεουσ&f; την
 αν&@πτυξη στον
 «πρασ&@νισμα» δηλαδ&@&@&@
 του καπιταλισμο&@&@αν
 αντ&@θεετα
 προ&@ποθ&@τουν τηριζικ&@&@
 αλλαγ&@τουσ&f; @και την
 ολοκληρωτικ&@&@
 ανατροπ&@τουσ&f;. Στη
 σ&@γχρονη
 οικολογικ&@&@σκ&@ψη ον
 @ροσ&f; βιωσιμ&@τητα @&@
 αειφορ&@α (sustainability)
 παρουσι&@στηκεγια
 πρ&@τη φορ&@τον 1982 απ&@τον I.Sachs,
 για τον οπο&@οαειφορ&@α των
 συστημ&@των ελ&@ναι
 εκε&@νη η δυναμικ&@&@
 κατ&@σταση των
 συστημ&@των των
 οπο&@ων η φ&@ρουσαα
 ικαν&@τηα δεν
 διαρρηγν&@εται Η
 πρ&@ταση για την
 καθι&@ρωση του @ρου
 τησ&f; βι&@&Zσιμησ&f; αν&@πτυξησ&f;
 (sustainable development) και των
 πολιτικ&@&Zν που τον
 συνοδελεουν,
 εισ&@γεται επ&@σημα
 στη δημ&@σια συζ&@τηση
 τον 1987 απ&@την τ&@τε&psilon;&psilon;&psilon;εν
 πρωθυπουργ&@τησ&f;
 Νορβηηγ&@ασ&f; G.H.Brundtland,
 συντον&@στρια των
 εργασι&@ν τησ&f;
 Παγκ&@σμιασ&f;
 Επιτροπ&@σ&f; για τον
 Περιβ&@λλον και την
 Αν&@πτυξη η οπο&@α στον
 πλα&@σιοτου ΟΗΕ
 ενκπ&@νησετην @κθεεση μεν
 τ&@τλοο& «τοκοιν&@μασ&f;

μí-λλον» . Στην Í-κθεση
αυτí@, αειφí@ροσ&f;
ορí@ζεται η ανí-πτυξη η
οποí@α ικανοποιεσ&f;
τισ&f; ανí-γκεσ&f; τουσ&f;
παρí@ντοσ&f;, χωρí@σ&f; να&f;
διακυβεσ&f;í@ει την
ικαανí@τητα των
μελλοντικαí@ν γενεσ&f;í@ν
να ικαανοποιí@σουν
τισ&f; δικαí@σ&f; τουσ&f;
ανí-γκεσ&f;. Πηγí@ τησ&f;
Í-μπνευσσησ&f; τησ&f; ιδí@ασ&f;
τησ&f; αειφí@ρουσ&f;
ανí-πτυξησ&f; υπ&í@ρξεσ&f; η
δασοπονí@α πιαι πιοσ&f;
συγκεριμí-να μια
μορφí@ διαχεσ&f;í@ρισησ&f;: η
επιλεσ&f;κτικ&í@
υλοτí@μηση των δασ&í@ν
εκπεριτροπí@σ&f; σεσ&f;
διí@φορα σημεσ&f;í@α, í-τσι
í@στενα δí@νεσ&f; ται η
δυνατí@ητα φυσικ&í@σ&f;
αναγí@νησησ&f; τουσ&f;
τμí@ματοσ&f; πουκ&í@θεσ&f;
φορí@ υλοτομεσ&f;í@ται.
í@τσι í@ταν αφαιρεσ&f;í@ται απí@
τοδí@σοσ&f; – κατ&í@
ορισμí-να χρονικ&í@
διαστí@ματα πουσ&f;
ονομí-ζονται χρí@νοι
περιφορí@σ&f; – í@γκοσ&f;
ξí@λου&í@σοσ&f; í@και
λιγí@τεροσ&f; μεαυτí@ν
που&í@χει παραχθεεσ&f;í@κατ&í@
τοθεωρομεσ&f; νοσ&f;
χρονικ&í@διí@στημα,
λ&í@γεται í@τι τοδí@σοσ&f;
αειφορεσ&f;í@.
Αντιμεσ&f; τωπ&í@ζεσ&f; ται
δηλααδí@ τοδí@σοσ&f; ωσ&f;
ανανεο&í@μεσ&f; νη πηγí@
ξυλ&í@δουσ&f; μí-ζασ&f; πουσ&f;
δεν εξαντλεσ&f;í@ται, αφο&í@
νí@α ποσ&í@τητα ξí@λου&í@ση
μεαυτí@πουσ&f;
αφαιρí@θηηκεσ&f;, παρí@γεται
απí@τα παραμí-νοντα
δí@ντρα Τí@λοσ&f; το&1992 η
αειφí@ροσ&f; ανí-πτυξη
υιοθεεσ&f;í@ται απí@τη
διακ&í@ρυξη τουσ&f; Ρí@οσ&f;
για τοΠεριβ&í@λλον
και την Ανí@πτυξη, την
περí@φημη Ω21, ωσ&f; í@ννοια
πουαποδí@χεται ρητ&í@ τη
συνí@χιση τησ&f;
αναπτυξιακ&í@σ&f;
διαδí@ικαασ&í@ασ&f; κααι τη
διαρκ&í@ οικαονομικ&í@
μεγí@θυνση μεσ&f; τουσ&f;
παρí@ντεσ&f; í@και
ταχí@τερουσ&f; ρυθμο&í@σ&f;,
υπí@την προ&í@πí@θεσ&f; τησ&f; τησ&f;

διασφαλληεται η
 αειφορα των
 οικοσυστημιων
 Υιοθεετζτασ&f; τη
 λογικιτησ&f;
 επιταχυν&CEμενησ&f;
 οικονομικισ&f;
 μεγιθυνσησ&f;, δηλααδιτοσυμβατικι&CE
 αναπτυξιακι&CE
 υπ&CEδειγμα, η βιζσιμη
 ανιπτυξη καθηιστααι
 κυριαρχη ιδεολογια
 Ακριβιζσ&f; γιαυτ&CE τοσ&f;
 λ&CEγοκαθηιστααι σανινοµn;ιααρχηηισε&psilon;τασ&f;
 στοβαθημι&CE πουτην
 επικααλ&ambda;ονιται σχε&psilon;&psilon;δινοι πιντε&psilon;σ&f;,
 συμπεριλ&ambda;αμβανομινωνενιοτεκααι
 αντιθεετικιζν απ&CEψεων
 Εξαρτιααν η ιμφαση
 δινεται στην
 βιωσιμ&CEτητα ιστην
 ανιπτυξη: για
 παριδεογμα στον
 πλαισιοτων εργασιζν
 τησ&f; συδιισκε&psilon;σ&f;
 τουΡιοη θιιση τησ&f;
 αμερικινικηησ&f;
 κυβιρνησησ&f; ιταν &CEτι η
 ινοια τησ&f; «βιζσιμησ&f;
 ανιπτυξησ&f;» σημαινει
 κατιπριζτολ&ambda;&CEγο&CEτι
 πριπε&psilon;να
 καταπολ&ambda;εμηθεει&kappaappa;ιθεεν
 περιβαλ&ambda;λ&ambda;οντι&kappaappa;ι&CEσ&f;
 στ&CEχοσ&f; οοποιοσ&f;
 μπορεινα ερμηνενυτεειωσ&f;
 ανασταλ&ambda;τι&kappaappa;ι&CEσ&f;
 παριγοντασ&f; τησ&f;
 ανιπτυξησ&f;

Η ινοια τησ&f; βιζσιμησ&f;
 ανιπτυξησ&f; ιχεει κααι
 θεετι&kappaappa;ισ&f; πλ&ambda;ευρισ&f;.
 Υπιρξεχρισιμον
 εργαλ&ambda;ειο&kappaappa;ριτι&kappaappa;ισ&f;
 σεπολλισ&f;
 αντιπεριβαλ&ambda;λ&ambda;οντι&kappaappa;ισ&f;
 αναπτυξηα&kappaappa;ισ&f;
 επιλ&ambda;ογισ&f;, ενζ πολ&ambda;ι
 σημαντι&kappaappa;ιε&psilon;ε&psilon;εναι η
 λεγ&CEμενη «αρχιτησ&f;
 πρ&CEλ&ambda;ηψησ&f;», σιμφωνα μεεντην
 οπια &CEταν ον
 καθηορισμ&CEσ&f; τησ&f;
 φιρουσασ&f; ι&kappaappa;αν&CEτητασ&f;
 εν&CEσ&f;
 οι&kappaappa;οσυστιματοσ&f; ι&kappaappa;ααλ&ambda;&CE&kappaappa;λ&ambda;ηρησ&f; τησ&f;
 βι&CEσφαιρασ&f; δεεν ειιναι
 δυνατ&CEν να ε&psilon;π&kappaappa;τιμηθεεινεππιστημονι&kappaappa;ιμεεν

ωσf; κĪστοn;σf; ποn;υ δεn;ν
εn;πιβa;αρĪνεpsilon;n;ι την
εn;πιχεpsilon;n;Īρηση αλmbda;λmbda;Ī- τοn;
σĪνοn;λmbda;οn; τησf;
κοn;ινωνĪασf;, εn;Īναι η
κεn;ντρικĪ&@ ιδĪα τησf; αρχĪ&@σf;
«οn; ρυn;παĪνων πλmbda;ηρĪ&Zνεpsilon;n;ι».

ΒĪβa;αια η αρχĪ&@ Ī&CEτι τα
πεn;ριβa;αλmbda;λmbda;οn;ντικĪ-
κĪ&CEστη χρεn;&Ī&Zνοn;νται
στοn;υn;σf; ατοn;μικοn;Īσf;
υn;παĪτιοn;υn;σf; τησf;
ρĪπανσησf; Īχεn;ι πλmbda;Ī&@ρη
εn;φαρμοn;γĪ&@ στοn;υn;σf;
απλmbda;οn;Īσf; καταναλmbda;ωτ&Īσf;.
Οn;ι εn;πιχεn;ιρ&Ī&@σεn;ισf;
απλmbda;Ī&Zσf; τοn;υn;σf;
μεn;ταθĪτοn;υn;ν τοn;
κĪ&CEστοn;σf; μεn; τη μοn;ρφĪ&@
υn;ψηλmbda;Ī&CEτεn;ρων τιμĪ&Zν. Αυn;τ&Ī&CEσf;
Īλmbda;λmbda;ωστεn; εn;Īναι και οn;
αντικεn;ιμεn;νικĪ&CEσf;
στ&Ī&CEχοn;σf;: να ακριβa;Īνοn;υn;ν
τα προn;Ī&SĪ&CEντα τοn;υn;
εn;ργοn;στασĪοn;υn; ποn;υn;
ρυn;παĪνεn;ι ποn;λmbda;Ī, Ī&Zστεn; να
καταστοn;Īν
ανταγωνιστικĪ- τα
ακριβa;Ī- αλmbda;λmbda;Ī- καθeta;αρ&Ī-
υn;ποn;καατ&Ī- στατα.
ΠρĪ&CEκεn;ιται για μια
οn;λmbda;Ī&CEκλmbda;ηρη αντ&Īλmbda;ηψη
σĪμφωνα μεn; την οn;ποn;Īα η
πραγματικĪ&@ πηγ&Ī&@ τησf;
πεn;ριβa;αλmbda;λmbda;οn;ντικĪ&@σf;
ζημιĪ- σf; δεn;ν εn;Īναι οn;ι
εn;πιχεn;ιρ&Ī&@σεn;ισf; αλmbda;λmbda;Ī-
οn;ι «σπĪ- ταλmbda;οn;ι»
καταναλmbda;ωτ&Ī- σf; των
ανεn;πτυn;γμĪ- νων χωρ&Ī&Zν, οn;ι
οn;ποn;Īοn;ι Ī&CEμωσf; σεn;
γεn;νικĪ- σf; γραμ&Ī- σf; απλmbda;Ī-
ακοn;λmbda;οn;υn;θeta;οn;Īν Ī- να
μοn;ντ&Ī- λmbda;οn; ζωĪ&@σf; ποn;υn;
πεn;ρισσĪ&CEτεn;ροn; τοn;υn;σf;
Īχεn;ι εn;πιβa;λmbda;ηθeta;εn;Ī παρ&Ī- τοn;
Īχοn;υn;ν εn;πιλmbda;Īξεn;ι (αυn;τ&Ī&CE
βa;Ī- βa;αια δεn;ν
απαλmbda;λmbda;Ī- σσεn;ι τοn;ν
καθeta;Ī- να απĪ&CE την ατοn;μικĪ&@
τοn;υn; εn;υn;θeta;Īνη). Στοn;
πλmbda;αĪσιοn; αυn;τ&Ī&CE Īχοn;υn;ν
φτ&Ī- σεn;ι στοn; σημεn;&Īοn; να
θeta;εn;ωροn;Īνται
«οn;ικοn;λmbda;οn;γικĪ-» μĪ- τρα η
αĪξηση των
τιμοn;λmbda;οn;γ&Ī&@ων πχ. τοn;υn;
νεn;ροn;Ī&@ τοn;υn;
ηλmbda;εn;κτρικοn;Ī&@
ρεn;&Īματοn;σf; Ī&@ η αĪξηση των
φĪ&CEρων στα κααĪσιμα.
Φυn;σικĪ- η
εn;μποn;ρεn;υn;ματοn;ποn;Īηση
τοn;υn; φυn;σικοn;Ī&@

εμπορευματικοİ
συστİματοσf; και την
στενİτητα των
αντικειμενικİν στİχων
του,, τον
προσανατολισμİτου
στο ολοİνα και
μεγαλ&İτερο κİρδοσf;. Η
απİπειρα προστασİασf;
του περιβİλλοντοσf;
μİσω τησf;
εμπορευματοποİηση&sig
maf; του,, περιİχει στον
πυρİνα τησf; και İναν
ειπλ&İον κİνδυνο
Κİποιεσf; μορφİσf;
μευİωσησf; τησf; ρİπανσησf;
συνειδητİ
απορρİπτονται επειδİ&@
δεν ενİναι μεν
οικονομικοİσf;
İρουσf; αποδοτικİσf;,
İπωσf; προκİπτει απİτην
ανİλυση κİστουσf; –
οφİλουσf;. Το
αντİθετο θα
συνİβαινεαν
αντιλαμβανİμασταν το
φυσικİπεριβİλλον
σαν απİλυτη αξİα. Η
διαδικασİα
κοστολ&İγησησf; τησf;
φİσησf; ενİναι στην ουσf;İα
τησf; ανορθολογικİ&@
και τελικİ
αντιεπιστημονικİ&@,
καθ&İσf; καταργενİλεσf;
τισf; ποιοτικİσf;
σχİσεισf;,
μετατρİποντασf; τισf; σεν
ποστικİσf;. Ο
μενασχηματισμİσf; τησf;
φİσησf; σεν İνα İθροισμα
συγκεριμİνων
αγαθ&İν και υπηρενσιİν
τα οποİα
τιμολογοİνται
διαχωρισμİνα απİτη
βιİσφαιρα αλλ&λ;İκαι απİ&CE
τα συγκεριμİνα
οικοσυσ&τ;İματα των
οποİων αποτε&λ;οİν
αναπİσπασ&τ;α; μİρη,
αρνενİται την İδια τη φİση
του προβ&λ;&İματοσf;. Η
απİδοση μιασf;
χρηματικİ&@σf; αξİασf; σεν
İνα μİροσf; τησf; φİσησf;,, πχ.
σεν İνα προσ&τ;α; τενυμİνο
ενİδοσf; ανεξİρτητα απİ&CE
το βιİτοπο του,, σεν
μια προσ&τ;α; τενυİμενη
περιοχİ&@ ανεξİρτητα απİ&CE
το ενυρİτερο
οικοσ&İσ&τ;α; μα στο

προηγηθετησ&f;
 «σοσιαλιστικ&í@σ&f;
 επανí-στασησ&f;».

Στοπλα&íσιοαυτ&í&CE,
 καθ&í@κοντων
 κομμουνιστικ&í&Zν
 κομμí-των&í@τανη
 συμμαχ&íαμετα
 προοδευυτικ&í-&
 στοιχε&íατησ&f;εθνικ&í@σ&f;
 αστικ&í@σ&f;τ&í-ξησ&f;,ταοπο&íα
 θααναλ&í-μβαναντο&í-ργοτησ&f;
 καπιταλιστικ&í@σ&f;
 ανí-πτυξησ&f;&í&Zστενα
 δημιουργηθο&íνοι
 í&CEροικαιοιυλικ&í-σ&f;
 προ&íποθ&í-σεισ&f;γιατο&í
 σοσιαλισμ&í&CE.

Τορθ&í&CEδοξομαρξιστικ&í&CEυπ&í&CEδειγμα
 αμφισβητ&í@θηκεαπ&í&CEτονεομαρξιστικ&í&CEρε&íμα
 οιθεεωρητικο&íτουοπο&íουσυγκροτο&íντησχολ&í@τησ&f;εξ&í-ρτησησ&f;
 Ησυνειδητοπο&íησητουγεγονí&CEτοσ&f;&í&CEτιηεεξ&í-πλωσητουκααπιταλισμο&íσεπαγκ&í&CEσμιακλ&íμακαδενοδηγε&íστηνανí-πτυξητωνυπανí-πτυκτωνχωρ&í&Zν,σεσσυνδυασμ&í&CEμετογεγονí&CEσ&f;&í&CEτισεπολιτικ&í&CEεπ&íπεδοηστρατηγικ&í@τωνορθ&í&CEδοξωνκαομμουνιστικ&í&Zνκαομμí-τωνβρ&í-θηκεσεαντ&íφασημετισ&f;συνθ&í@κεσ&f;ανí-πτυξησ&f;τωναπελευθερωτικ&í&Zνκινημí-τωνστισ&f;χ&í&Zρεσ&f;τησ&f;περιφ&í-ρειασ&f;οδ&í@γησεσεαυτ&í@τηναμφισβ&í@τησηΗκεντρικ&í@ιδ&í-ατουνεομαρξιστικο&íρε&íματοσ&f;&í@τανí&CEτιαυτ&í&CEσ&f;καθαυτ&í&CEσ&f;οκααπιταλισμ&í&CEσ&f;ωσ&f;παγκ&í&CEσμιοσ&íστημασυνεπ&í-γεταιτηνεκμετ&í-λλευυση&í&CEλουτουπ&í&CEλοιπουκ&í&CEσμουαπ&í&CEλ&íγεσ&f;χ&í&Zρεσ&f;,&í-τσι&í&Zστεηανí-πτυξητουκααπιταλισμο&íστακ&í-ντρατου,ναγ&íνεται

σε βροσ τησ
 ανπτυξησ στην
 περιφρεια, στην οπορα
 συντελεται « ανπτυξη
 τησ υπανπτυξησ ».

Σμφωνα με αυτ&@ την
 αντληψη, τα ατια τησ
 υπανπτυξησ δεν
 αναζητονται στην
 λλειψη ενσωμρτωσησ
 του Τρτου Κ&Iσμου
 στο παγκ&Iσμιο
 καπιταλιστικ&Iσμστηταα
 « ανπτυξη » καηι
 « υπανπτυξη » εναι οι
 δο πλε&psilon;ρσ τησ διασ
 διαδικασασ που
 συντελεται στο
 πλατσιο του
 διεθνοσ σ
 καπιταλιστικοσ
 συστ&@ματοσ, Μεταξσ
 των χωρ&Zν τησ
 περιφρειασ που
 παργουν προ&Iσμα του
 πρωτογενοσ σ τομρα
 τησ οικονομρασ και
 των χωρ&Zν του κρου
 που παργουν προ&Iσμα
 του
 δευτερογενοσ σ
 συντελετονται ρνισεσ
 ανταλλααγρσ Για
 παρδειγμα οεργρτησ
 εν&Iσ ορυχερτου στον
 ΤρτοΚ&Iσμο
 εξορσσει μια πρ&Zτη ρλη
 η αξα τησ οπορασ εναι
 συνρτησ του μρσου
 ααγκατου χρ&Iσμου
 εργασασασ γαηατην
 εξ&Iσρυξη. Αυτ&@ θα
 πωληθεεστον Πρ&Zτο
 Κ&Iσμο και &Iσταν θα την
 ξαναγορρσει με τη
 μορφ&@ του
 βιομηχανικοσ
 προ&Iσμτοσ, στην αξα
 του προ&Iσμτοσ θα ρχει
 προστερτηερτη ερργασα
 του εργρτη του
 εργοστασρου, του
 υπρλληλου που το
 σχεδασε και
 πολλρσ ρλλεσ
 δαπρνεσ, Επομρωσ &Iσμο
 πιο κοντρεναι ο
 καταναλωτ&@σ στην
 πρωτογεν&@ παραγωγ&@,
 τ&Iσο πιο χαμηλ&@σ τιμρ&@σ
 προ&Iσμα παργει, και
 τ&Iσο πιο υψηλ&@σ τιμρ&@σ
 προ&Iσμα κααταναλλ&Zνει.

Γεpsilon;λ;ν;ι;κ;α;ε;π;σ;ι;λ;ο;μ;ι;κ;ο;τ;α;α;σ;ι;γ;μ;α;, &ε;τ;α;
 &ε;π;σ;ι;λ;ι;π;ι;λ;α;ω;σ;ι;γ;μ;α;ε;τ;α; &τ;α;ο;μ;ι;κ;ο;υ;π;σ;ι;λ;ο;
 &κ;α;π;α;α;π;ι;ι;ο;τ;α;α;λ;α;β;α;ι;ο;σ;ι;γ;μ;α;μ;ο;μ;ι;κ;ο;ι;σ;ι;γ;μ;α;ε;π;σ;ι;λ;
 &π;ι;α;α;γ;α;μ;α;κ;α;π;α;ι;ε;σ;ι;γ;μ;α;μ;ο;ι;ο;μ;ι;κ;ο; &ε;π;σ;ι;λ;π;ι;π;ι;ε;π;σ;ι;λ;δ;ε;λ;τ;α;ο;μ;ι;κ;ο;,
 &σ;ι;γ;μ;α;υ;π;σ;ι;λ;ν;υ;ε;π;σ;ι;λ;π;ι;γ;α;μ;α;ε;π;σ;ι;λ;τ;α;α;ι;ο; &τ;α;ε;τ;α;ν;υ;
 &ε;π;σ;ι;λ;π;ι;λ;α;β;α;ω;σ;ι;γ;μ;α;ε;τ;α; &ε;π;σ;ι;λ;ν;υ;ι;ε;σ;ι;γ;μ;α;f;
 &δ;ε;λ;τ;α;ι;ο;ε;π;σ;ι;λ;θ;ε;τ;α;ν;υ;ο;μ;ι;κ;ο;ι;σ;ι;γ;μ;α;f;
 &κ;α;π;α;α;α;τ;α;α;μ;ο;ε;π;σ;ι;λ;ρ;ο;ι;ο;σ;ι;γ;μ;α;μ;ο;μ;ι;κ;ο;ι;σ;ι;γ;μ;α;f;
 &ε;π;σ;ι;λ;ρ;ο;γ;α;μ;α;α;σ;ι;γ;μ;α;α;λ;φ;α;σ;ι;γ;μ;α;f;, &σ;ι;γ;μ;α;τ;α;ο;μ;ι;κ;ο;ν;
 &π;ι;λ;α;β;α;α;σ;ι;γ;μ;α;ι;ο;μ;ι;κ;ο; &τ;α;ε;τ;α;σ;ι;γ;μ;α;f; ο;μ;ι;κ;ο;π;ι;ο;μ;ι;κ;ο;α;λ;φ;α;σ;ι;γ;μ;α;f;
 &μ;ο;ι;ο;α; &χ;ι;ζ;ρ;ο;α; &ε;τ;α; ο;μ;ι;κ;ο;π;ι;ο;μ;ι;κ;ο;α;λ;φ;α;ε;π;σ;ι;λ;π;ι;γ;α;μ;α;ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;
 &π;ι; &χ;ι;. &α;λ;φ;α;γ;α;μ;α;ρ;ο;ο;μ;ι;κ;ο;τ;α;ι;ο;κ;α;π;α;ι;π;ι;ρ;ο;ο;μ;ι;κ;ο;i;σ;ι;ε;ν;υ;τ;α;α;α;
 &γ;α;μ;α;ι;ο;α; &ν;υ;α;α; &ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;σ;ι;γ;μ;α;ι;γ;α;μ;α;ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;
 &β;ε;τ;α;ι;ο;ο;μ;ι;κ;ο;μ;ο;ε;τ;α; &χ;ι;α;α; &ν;υ;ι;ο;κ;α;π;α;ι;π;ι;
 &α;λ;φ;α; &ν;υ;τ;α;ι;ο;α; &μ;ο;ε;π;σ;ι;λ;τ;α; &ω;μ;ε;γ;α; &π;ι;ζ;ε;τ;α;ε;π;σ;ι;λ;ι;ο; &ι;π;ν;υ;α;α;
 &δ;ε;λ;τ;α;ι;ο;α; &ρ;ο; &κ;α;π;α;ι;σ;ι;γ;μ;α;f; &ε;π;σ;ι;λ;μ;ο;π;ι;ο;μ;ι;κ;ο;ρ;ο;ι;ο;κ;α;π;α;i;ε;
 i;λ;α;β;α; &λ;α;β;α; &ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;α; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &κ;α;π;α;α;α;λ;φ;α; &ε;τ;α;
 &υ;π;σ;ι;λ;π;ι;α; &ν;υ;i;π;ι; &τ;α; &υ;π;σ;ι;λ;π;ι; &α; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &β;ε;τ;α; &α;λ;φ;α; &θ;ε;τ;α;α; &ν;υ;ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;α; &κ;α;π;α;α; &θ;ε;τ;α;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α;α; &α;λ;φ;α; &ι;ο;
 &ε;π;σ;ι;λ;π;ι;α; &ρ;ο; &τ;α; &ε;τ;α; &μ;ο;i;π;ν;υ;ε;τ;α;. &E;τ;α; &α;λ;φ;α; &ν;υ;i;π;ι; &τ;α; &υ;π;σ;ι;λ;π;ι; &α; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ;ρ;ο; &ν;υ;i;π;ε;π;σ;ι;λ;ι;ο;α; &α;λ;φ;α; &π;ι;i;ε; &τ;α; &ε;τ;α; &δ;ε;λ;τ;α;ι;ο;α; &ρ;ο; &ρ;ο; &ε;τ;α; &α; &ε;τ;α;
 &τ;α; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ; &π;ι;ο;μ;ι;κ;ο; &λ;α;β;α; &ι;ο;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ζ; &ν;υ; &κ;α;π;α;α;α; &ι;ο;
 &ο;μ;ι;κ;ο; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;ο;μ;ι;κ;ο; &ν;υ;ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ζ; &ν;υ; &σ;ι;γ;μ;α; &χ;ι;i; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ;
 &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; &ε;π;σ;ι;λ;π;ι; &ρ;ο; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;, &τ;α; &ε;τ;α; &ν;υ;
 &α;λ;φ;α; &π;ι;i;ε;σ;ι;γ;μ;α; &π;ι; &α;λ;φ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;τ;α; &α;λ;φ;α; &π;ι;i;ε; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &δ;ε;λ;τ;α; &ι;ο;α; &ε;π;σ;ι;λ; &θ;ε;τ;α; &ν;υ;i; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &κ;α;π;α;α;α;π;ι; &ι;ο;α; &τ;α; &α;λ;φ;α; &λ;α;β;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε;
 &σ;ι;γ;μ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ε;τ;α; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &κ;α;π;α;α;α; &ι;ο;α; &τ;α; &ε;τ;α; &ν;υ;
 &α;λ;φ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &τ;α; &i;ε; &ν;υ; &ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &ε;τ;α; &α;λ;φ;α; &ν;υ;i;π;ι; &τ;α; &υ;π;σ;ι;λ;π;ι; &ε;τ;α; &i;ε; &λ;α;β;α; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ;
 &τ;α; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &i; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &ο;μ;ι;κ;ο; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;ο;μ;ι;κ;ο; &ν;υ;ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &i; &α;λ;φ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;. &S;ι;γ;μ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &ν;υ; &ε;π;σ;ι;λ; &π;ι; &i;ζ; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; & &z;ε;τ;α; &α; &τ;α; &ε;τ;α; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &α;λ;φ;α; &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &λ;α;β;α; &ε;π;σ;ι;λ; &υ;π;σ;ι;λ; &θ;ε;τ;α; &i; &ρ;ο; &ω;μ;ε;γ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; &α;λ;φ;α; &π;ι;i;ε;
 &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &ν;υ; &ι;ο;α; &μ;ο; &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &α;λ;φ;α; &λ;α;β;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &μ;ο; &i;ε; &κ;α;π;α;α;α; &ι;ο;α;
 &τ;α; &α;λ;φ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &τ;α; &i;ε; &χ;ι; &ρ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; &ν;υ; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &κ;α;π;α;ο;μ;ι;κ;ο; &ι;ο;α; &ν;υ; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &ε;π;σ;ι;λ;π;ι; &α;λ;φ;α; &ν;υ;i; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &α;λ;φ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &θ;ε;τ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ω;μ;ε;γ;α; &ρ;ο; &α; &θ;ε;τ;α; &ε;τ;α; &κ;α;π;α; &ε;π;σ;ι;λ; &μ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &α;λ;φ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &τ;α; &i;ε; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &ν;
 &σ;ι;γ;μ;α; &κ;α;π;α; &ε;π;σ;ι;λ; &π;ι; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε; &ζ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &μ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; &κ;α;π;α;α;α; &ι;ο;α;
 &ε;π;σ;ι;λ; &π;ι; &κ;α;π;α;α;α; &ι;ο;α; &ρ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; & &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &χ;ι; &ζ; &ρ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; & &T;α; &ρ;ο; &i; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; & &K;α;π;α; &i;ε; &σ;ι;γ;μ;α; &μ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ;. & &E;τ;α;
 &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &λ;α;β;α; &ι;ο;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ρ;ο; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ε;τ;α; &γ;α;μ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε;
 &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; & &α;λ;φ;α; &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &ρ;ο; &ρ;ο; &i; &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &α;λ;φ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &τ;α; &i; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &τ;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &θ;ε;τ;α; &i; &σ;ι;γ;μ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &υ;π;σ;ι;λ; &π;ι; &α; &ρ;ο; & &α; &ε;π;σ;ι;λ;
 &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &χ;ι; &ζ; &ρ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &φ;ι; &i; &ρ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &α;λ;φ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &κ;α;π;α; &α;λ;φ;α; &ι;ο;α;
 &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &δ;ε;λ;τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ε;τ;α; & &L;α;β;α; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &ν;υ; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε;
 & &A;λ;φ;α; &μ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε; &α; &τ;α; &ε;τ;α; & &γ;α;μ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ν;υ; &i; &τ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &ρ;ο; &α;λ;φ;α;
 &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; & &ν;υ; &ε;π;σ;ι;λ; &ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &ρ;ο; & &α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &i;
 &ρ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &i; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &σ;ι;γ;μ;α;f;, &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &λ;α;β;α; &i; &π;ι; &ι;ο;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &ν;
 &α;λ;φ;α; &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &τ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &λ;α;β;α; &ε;π;σ;ι;λ; &σ;ι;γ;μ;α; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i;ε; &α;λ;φ;α; &π;ι; &i;ε;
 &α;λ;φ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &τ;α; &α; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; & &ο;μ;ι;κ;ο; &ρ;ο; & &θ;ε;τ;α; &i;ε; &δ;ε;λ;τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; & &α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ;
 &μ;ο; &α;λ;φ;α; &ρ;ο; & &α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &μ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; &i; &π;ι; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ;
 &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &i; &μ;ο; &ε;π;σ;ι;λ; &ν;υ; &ε;π;σ;ι;λ; & &τ;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &σ;ι;γ;μ;α; &υ;π;σ;ι;λ; &ν;υ; & &θ;ε;τ;α; &α; & &κ;α;π;α; &ε;π;σ;ι;λ; &σ;ι;γ;μ;α;f; & &ν;υ; &α;λ;φ;α;
 &ω;μ;ε;γ;α; &ρ;ο; &ι;ο;α; &μ;ο; &i; &σ;ι;γ;μ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; &ν;υ;. & &T;α; &α;λ;φ;α;
 &ο;μ;ι;κ;ο; &ρ;ο; & &θ;ε;τ;α; &i;ε; &δ;ε;λ;τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; & &α; &α;λ;φ;α;
 &κ;α;π;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &μ;ο; &μ;ο; &ο;μ;ι;κ;ο; &υ;π;σ;ι;λ; &ν;υ; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α;i; &π;ι;
 &κ;α;π;α; &i;ε; &μ;ο; &μ;ο; &α;λ;φ;α; &τ;α; &α;λ;φ;α; & &τ;α; &ε;τ;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &ο;μ;ι;κ;ο; & &χ;ι; &α; &σ;ι;γ;μ;α;f;
 &β;ε;τ;α; &ρ;ο; &i; & &θ;ε;τ;α; &ε;τ;α; &κ;α;π;α; &α;λ;φ;α; &ν;υ; & &i; &τ;α; &σ;ι;γ;μ;α; &ι;ο;α; & &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &ν;
 &π;ι; &ε;π;σ;ι;λ; &ρ;ο; &ι;ο;α; & &θ;ε;τ;α; &ζ; &ρ;ο; &ι;ο;α; &ο;μ;ι;κ;ο; & &τ;α; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ;
 &ε;π;σ;ι;λ; & &α; &ε;π;σ;ι;λ; &λ;α;β;α; &i; & &α; &ε;π;σ;ι;λ; &ω;μ;ε;γ;α; &ν;υ; & &μ;ο; &ε;π;σ;ι;λ;
 & &χ;ι; &α;λ;φ;α; &ρ;ο; &α;λ;φ;α; &κ;α;π;α; &τ;α; &ε;τ;α; &ρ;ο; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α; &τ;α; &ι;ο;α; &κ;α;π;α; &i;ε;
 &π;ι; &α;λ;φ;α; &ρ;ο; &i; & &δ;ε;λ;τ;α; &ε;π;σ;ι;λ; &ι;ο;α; &γ;α;μ;α; &μ;ο; &α;λ;φ;α; & &τ;α; &ε;τ;α; &ν;υ; & &K;α;π;α; &ο;μ;ι;κ;ο; &i; &β;ε;τ;α; &α;λ;φ;α;.

Παρh; &τ;α; &ι;ο;α; &σ;ι;γ;μ;α;f; &ε;π;σ;ι;λ; &π;ι; &ι;ο;α; &τ;α; &υ;π;σ;ι;λ; & &χ;ι; & &ε;π;σ;ι;λ; &σ;ι;γ;μ;α;f;

επαθρου και
 επομνωσαξιοποηση
 λων των τοπικλν πρων
 στο επηεδο τησ&f;
 κοιντητασ&f;. Ο
 Τζ. Μπ. Φστερ στο
 βιβλοτου
 «οικολογακαι
 καπιταλισμλσ&f;»,
 εκκινλτασ&f; απμιαθηση
 του διου του Μαρξ
 παρουσιημια
 σγχρονη μαρξιστικι
 προσλγιση του
 ζητματοσ&f;. Μπορεπστην
 εποχτου Μαρξ να μην
 υπρχεπτο
 οικολογικλπρλβημα στισ&f;
 σημερινλσ&f; του
 διαστλσεισ&f;, αυτλμωσ&f;
 δεν σημαλνει λτι η σχλση
 του ανθηρλπου μεπτο
 περιβλλον δεν επχεπαρχλσει λμα
 παρουσιημα
 προβλματα. Το
 μεγλο
 περιβαλλοντικλπρλβημα τησ&f; εποχλσ&f;
 λεγομεπνη κρλση
 γονιμλτησ&f; του
 εδλφουσ&f;, η οπολα
 επναι σγχρονη τησ&f;
 βιομηχανικλλσ&f;
 επανλστασησ&f; και τησ&f;
 συνακλουθηησ&f;
 λξυνσησ&f; τησ&f; αντλθεεσησ&f;
 μεπαξπλησ&f; κααι
 υπαθηρου. Η
 αστικοποληση, η
 συγμακλντρωση των
 ανθηρλπων στισ&f; πλεπσ&f;, λεπομλνση
 δηλαδληαπομλνκρυνση
 των ανθηρλπων (κααι των
 ζλων) απλτισ&f;
 καλλιργειεσ&f; κααι η
 αξηση τησ&f; απλστασησ&f;
 των κλντρων
 κατανλωσησ&f; απλτα
 κλντρα παραγωγλησ&f;
 τροφλμων, επλφερ& τη
 διαταραχλτου
 κλλου των θηρεπτικλλν
 συστατικλλν του
 εδλφουσ&f;, μεπτο
 αποτλεσμα την
 υποβλθμιση τησ&f;
 φυσικλημλτησ&f; γονιμλτησ&f;
 του. Ο κλλοσ&f; αυτλσ&f;
 συνλσταται στην
 επιστροφληδαφοσ&f;
 των θηρεπτικλλν επκεπλνων
 στοιχεπλων που
 καταναλλνονται απλησ&f;

παραγωγÎ @ αναπτÎσσει
 μÎνο την τεν χνικÎ @ και το
 συνδυασμÎ&CE του
 κοινωνικοÎ • προτσÎ-σf;
 παραγωγÎ @σf;,
 υποσκÎ-πτοντασf;
 ταυτÎ&CEχρονα τισf; πηγÎ-σf;
 απ’ Î&CEπου αναβλÎζει
 κÎ-θε πλοÎτοσf; το
 Î-δαφοσf; και τον
 εργÎ-τη.[2]» Η κρÎση
 γονιμÎ&CEτητασf; του
 εδÎ-φουσf;
 αντιμετωπÎζεται μεν
 την ενισαγωγÎ @ στην
 αρχÎ @ φυσικÎζν και στη
 συν&Î-χεια συνθεεικÎζν
 λιπασμÎ-των. Η
 τενχνολογικÎ @ εξÎ-λιξη
 στον τομÎ-α επ&Î-φερεν
 μεγÎ-λη
 διαθεσιμÎ&CEτητα φτηνÎζν
 αζωτοÎχων λιπασμÎ-των
 μετ&Î-τον Δε&Îτερο
 ΠαγκÎ&CEσμιο ΠÎ&CEλεμο
 που μετη σειρÎ-τησf;
 Î-θεσε& σε& κÎνηση μια
 σειρÎ-αλλαγ&Îζν. Οι
 αλλαγÎ-σf; αυτÎ-σf;
 οδÎ @γησαν τελικÎ-και
 στην απομÎ-κρυνση των
 ζÎζων απÎ&CE τα εδÎ-φη που
 παρÎ-γουν την τροφÎ @
 τουσf;. Η τÎ-ση αυτÎ @
 ενισχÎθηκε& και απÎ&CE την
 επιτÎ-χυνση τησf;
 ανÎ-πτυξησf; στην
 γεωργικÎ @ παραγωγÎ @,
 τη μεταποÎηση και το
 μÎ-ρκετινγκ καθηÎζσf; οι
 επιχειρÎ @σεισf; Î-ρχισαν
 να ενθηαρρ&Îνουν την
 ενκτροφÎ @ ζÎζων στισf;
 μεγÎ-λενσf;
 εγκαταστÎ-σεισf;
 τουσf;. ΕπομÎ-νωσf;. η
 παραγωγÎ @ ζÎζων
 συγκεντρÎζθηκε& σεν
 συγκενκριμÎνεσf;
 περιοχÎ-σf;
 εντε&Îνοντασf; την τÎ-ση
 εξÎ-ντλησησf; των
 θρεπτικÎζν στοιχε&Îων
 και τησf; οργανικÎ @σf;
 Îλησf; στα
 καλλιεργοÎμενα
 εδÎ-φη. ΕπÎσησf; οι
 σκληρÎ-σf; συνθηÎ @κεσf; υπÎ&CE
 τισf; οποÎεσf;
 εκτρÎ-φονται τα ζÎζα
 στισf; μεγÎ-λησf;
 κλ&Îμακασf;
 παραγωγικÎ-σf;
 εγκαταστÎ-σεισf;,
 ευνοοÎνκατ’ αρχÎ @ν την

ανιπτυξη και την
διλοση ασθεενειζν
επιβλλοντασ&f; τη
συχνρση
αντιβιοτικζν. Η
συνεχσ&f; χρση φαρμλκων
προκαλε&psilon;ν
αντιβιοτικλυνση
τησ&f; τροφσ&f; κααι την
ανλπτυξη βακτηρων
ανθεεκτικζν στα
αντιβιοτικλμεν
αποτλεεσμα να
προκαλεεται
κλδυνοσ&f; για την
ανθρζπινη υγε&psilon;α.Η
λλεεπψη καλεσ&f;
αμεπιψισπορλσ&f;
(καλλιργειασ&f; που
περιλαμβλνει καα
αγρανλπαυση), κυρωσ&f;
λεγωτησ&f;
διαθεεσιμλτητασ&f; φθηνζν
συνθεετικζν
λιπασμλων, χει ωσ&f;
αποτλεεσμα την
απζλεεια εδαφικλσ&f;
οργανικλσ&f; λησ&f; καα
μελωση τησ&f;
ποικιλετητασ&f;
οργανισμζν στο
λαφοσ&f;. Αυτλη
υποβλθμιση τησ&f;
ποιλετητασ&f; του
εδλφουσ&f; επιτρλπει την
ανλπτυξη μεγλων
πληθυσμζν νοσηρζν
οργανισμζν καα
φυτικζν παρασλων που
κανονικλθα
ελλγχοντααπλμια
πολυειδκονλετα
ανταγωνιστικζν
οργανισμζν. Επλσησ&f; τα
λρωστα φυτλχουν την
τλση να προσελκουν
περισσλεεελα λντομα απλετα υγιλετο
επακλουθο επλαι να
χρησιμοποιολμται
μεγαλλλτερεσ&f;
ποσλετητε&psilon;σ&f;
φυτοφαρμλκων στην
προσπλθεια να
εξοντωθολν
οργανισμολοι
οπολπροκλπτουν απλετην
υποβλθμιση του
εδλφουσ&f;. Μλσωτησ&f;
σλγχρονησ&f;,
βιομηχανοποιημλνησ&f;
γεωργλασ&f; δεν
μειζεται η
βιοποικιλλετητα μλενο
των μικροοργανισμζν

στα
καλλιεργομενα
εδφηΗκαλλιργεια
τροφμωνμεσκοπ&CEτην
π&Zλησητουσf;σε
απομακρυσμνεσf;
αγορσf;απαιτεννα
υψηλ&CEεππεδο
ειδκευυσησf;στο
πλασιοτου
ανταγωνισμομεν
παραγωγοσf;που
βρσκονταισε
I-λλεσf;χ&Zρεσf;καατ&I-
μ&CEκοσf;τησf;
υδρογενουΘα
καλλιεργηθον
λοιπ&CEνμ&CEνοαυτ&I-σf;οι
ποικιλ&Iεσf;πουεναι
σεθ&I-σηνααντ&I-ξουντην
αποθ&Iκευυσηκααι
μεταφορ&I-σε
μεγ&I-λεσf;
αποστ&I-σεισf;κααινα
διατηρο&Iνκαλ&I&
εμφ&I-νισηστορ&I-φιτου
σοπερμ&I-ρκετσε
β&I-ροσf;τωντοπικ&Iνπιο
εμγευστων&Iπιο
θρεπτικ&Iνποικιλι&Iν
Iτσιαπ&CEτισf;
διαπιστ&Iσεισf;του
Μαρξκααταλ&Iγουμεν
σεμ&Iααν&I-λυσηηοπο&Iα
προσπαθενα
ερμηνεσσειμ&Iασειρ&I-
σμγχρονων
περιβαλλοτικ&Iν
προβλημ&I-των&CEπωσf;η
με&Iωσητησf;
βιοποικιλ&CEτητασf;η
καατ&I-χρησηχηαμικ&Iν
λιπασμ&I-τωνκααι
φυτοφαρμ&I-κωνοι
διατροφικ&I-σf;κρ&Iσεισf;
κ&I-

Ταυτ&CEχροναη
βιομηχανοποιημ&I-νη
εξειδικευυμ&I-νη
γεωργ&Iα
καταστρ&I-φειτουσf;
μικροσf;παραγωγοσf;
στισf;&«ανεπτυγμ&I-νεσf;»
χ&Iρεσf;οιοπο&Iοι
αφεν&CEσf;δεν&I-χουντη
δυνατ&CEτητανα
παρ&I-γουναρκετ&I-φτην&I-
κααισε
ικανοποιητικ&I-σf;
ποσ&CEτητεσf;γιατουσf;
λεγ&CEμενουσf;
&«ενδι&I-μεσουσf;»στην
αλυσ&Iδαπαραγωγ&Iσf;
τροφ&Iμωνκααι

αφετρου εναι
 υποχρεωμνοι να
 βαστονται στισ&f;
 επιδοτσεισ&f; για να
 ανταγωνιστοντο
 πολχαμηλι&CE κ&CEστοσ&f;
 εργαστασ&f; στισ&f;
 «υπαντυκτεσ&f;» χ&Zρεσ&f;.
 Στισ&f; τελευτατεσ&f; τα
 τρ&CEφιμα που
 παρτγονται δεν
 αντιμε&psilon;τωπτηονται σαν
 τρ&CEποσ&f; εξασφτλισησ&f;
 του πληθυσμοταπ&CE τον
 κτδυνο τησ&f; πετασ&f;
 αλλσανεπορε&psilon;ματα
 γιαεξωτερικ&CE
 εμπ&CEριο αποληηρωμτ&@
 των χρε&Zν και
 προσπορισμ&CE ξτου
 συαλλτοσ&f; . τσι
 τα πλτον ειφορα εδτφη
 στον τρτο Κ&CEσμο
 καταλαμβτονται απ&CE
 εξαγωγικτσ&f;
 μονοκαλλιτργειεσ&f;.
 Οι μ&CEνοι που
 ωφελονται απ&CE αυτ&@ την
 καττσταση εται οι
 «ενδιτμεσοι»: οι
 μεγτλεσ&f; εταιρετεσ&f;
 μεταφορτσ&f;,
 επεξεργαστασ&f; και
 συσκεεαστασ&f;,
 διανομ&@σ&f; και
 λιανικ&@σ&f; π&Zληησησ&f;
 τροφτμων που κραττενε&psilon;
 χαμηλτισ&f; τιμτσ&f; που
 αποδτδουν στουσ&f;
 παραγωγοτσ&f; εν&Z
 αυξτουν τισ&f; τιμτσ&f;
 γιατουσ&f;
 καταναλωττσ&f; Μια
 στχρονη μαρξιστικ&@
 προστγγιση των
 σχτσεν
 περιβτλλοντοσ&f; και
 αντπτυξησ&f; μποροτμενα
 ποτμεν &CEτι περτεαπ&CE την
 αμφισβ&@τηση τησ&f;
 τατισησ&f; αντυξησ&f; και
 οικονομικ&@σ&f;
 μεγτθυνσησ&f; . Αυτ&CE
 συμπεριλαμβτενεν
 αμφισβ&@τηση τησ&f;
 αξιοπισττασ&f; του
 δετκτη του ρυθμοταξησ&f;
 ατξησησ&f; του Α.Ε.Π. ωσ&f;
 μτροτησ&f;
 οικονομικ&@σ&f;
 απ&CEδοσησ&f; , τησ&f;
 αντπτυξησ&f; , του
 εθνικοτπλοτου κααι
 τελικτησ&f; προ&CEδου.
 Πρ&CEκειται για μια

κ&rhoho;ιτικ&@ π&rhoho;&omicronn;σ&I-γγιση
στισf; κ&upsilonn;&rhoho;&Iα&rhoho;χεσf;
αντιλ&Iψεισf; σ&Iμφωνα με&psilon;&psilon;&psilon;τισf; &omicronn;π&omicronn;&Iεσf; η σ&Iνθεεση
τ&omicronn;&upsilonn; εσθηνικ&omicronn;&I&
πλ&omicronn;&Iτ&omicronn;&upsilonn; εσ&Iναι
αδι&Iφ&omicronn;&rhoho;η και τ&omicronn;
ε&rhoho;&I&Zτημα π&omicronn;ι&omicronn;σf;
επωφελε&Iται απ&I&CE την
α&Iξηση τ&omicronn;&upsilonn; εσθηνικ&omicronn;&I&
π&rhoho;&omicronn;&I&I&CEντ&omicronn;σf; δεν τ&Iθεεται
καν . Τ&omicronn; κατ&I-κεφαλλ&Iν
Α Ε . Π . θεω&rhoho;ε&Iται μ&Iτ&rhoho;&omicronn;
τ&omicronn;&upsilonn; βι&omicronn;τικ&omicronn;&I&
επιπ&Iδ&omicronn;&upsilonn; , εν&I&Z στην
π&rhoho;αγμαιτικ&I&CEτηα δεν
απ&omicronn;τε&psilon;λεπ&Iπα&rhoho;&I-τ&omicronn;
σ&upsilonn;ν&omicronn;λικ&I&CE χ&rhoho;ηματικ&I&CE
εισ&I&CEδημα μιασf; χ&I&Z&rhoho;ασf;
διαι&rhoho;&omicronn;&Iμεν&omicronn; μετ&omicronn;ν
πληθ&upsilonn;σμ&I&CE τησf; ,
απ&omicronn;κ&rhoho;&Iπτ&omicronn;ντασf; I-τσι
τ&omicronn;ν πα&rhoho;&I-γ&omicronn;ντα τησf;
πε&rhoho;ισσ&I&CEτε&rhoho;&omicronn; I&
λιγ&I&CEτε&rhoho;&omicronn; I-νισησf;
καταν&omicronn;μ&Iσf; τ&omicronn;&upsilonn;
εθηνικ&omicronn;&I& πλ&omicronn;&Iτ&omicronn;&upsilonn; .
Εφ&I&CEσ&omicronn;ν η κ&upsilonn;&rhoho;ι&I&CEτε&rhoho;η
μ&I-&rhoho;ιμνα εσ&Iναι η α&Iξηση
τ&omicronn;&upsilonn; σ&upsilonn;ν&omicronn;λικ&omicronn;&I&
&I&CEγκ&omicronn;&upsilonn; τησf;
εμπ&omicronn;&rhoho;ε&upsilonn;ματικ&Iσf;
πα&rhoho;αγωγ&Iσf; , &omicronn;ι
&omicronn;&rhoho;θ&omicronn;λ&omicronn;γικ&I-σf;
&omicronn;ικ&omicronn;ν&omicronn;μικ&I-σf;
απ&omicronn;φ&I-σεισf; π&omicronn;&upsilonn;
πα&I&rhoho;ν&omicronn;νται σεα&upsilonn;τ&Iτην
κατε&Iθ&upsilonn;νση , I-χ&omicronn;&upsilonn;ν
απ&omicronn;λ&Iτωσf;
αν&omicronn;&rhoho;θ&omicronn;λ&omicronn;γικ&I-&
απ&omicronn;τελ&I-σματα .
Σ&Iμφωνα π χ . με&upsilonn; τ&omicronn;ν
α&upsilonn;στ&rhoho;αλλ&I&CE θε&psilon;ω&rhoho;ητικ&I&CE
τησf; «κατ&I-λληλησf;
αν&I-πτ&upsilonn;ξησf;» Τ .Trainer «σεν
γενικ&I-σf; γ&rhoho;αμμ&I-σf;
μπ&omicronn;&rhoho;ε&Iνα
π&rhoho;αγματ&omicronn;π&omicronn;ιηθ&omicronn;&Iν
π&omicronn;λ&Iπε&rhoho;ισσ&I&CEτε&rhoho;α
κ&I-&rhoho;δη απ&I&CE την
κατασκε&upsilonn;&upsilonn;&Iσχεετικ&I-&
εφ&Iμε&rhoho;ων , πε&rhoho;&Iτεχνων I&
ακ&rhoho;ιβ&I&Zν π&rhoho;αγμ&I-των για
σχετικ&I-πλ&omicronn;&Iσι&omicronn;&upsilonn;σf;
ανθ&rhoho;&I&Zπ&omicronn;&upsilonn;σf; , πα&rhoho;&I-απ&I&CE την
κατασκε&upsilonn;&upsilonn;&Iειδ&I&Zν
π&rhoho;&I&Zτησf; αν&I-γκησf; για
τ&omicronn;&upsilonn;σf; φτωχ&omicronn;&Iσf; . I^τσι &omicronn;
σ&upsilonn;μβατικ&I&CEσf;
&omicronn;ικ&omicronn;ν&omicronn;μ&omicronn;λ&I&CEγ&omicronn;σf;
&upsilonn;π&omicronn;στη&rhoho;&Iζει I&CEτι στ&omicronn;ν
Τ&rhoho;&Iτ&omicronn; Κ&I&CEσμ&omicronn; εσ&Iναι π&omicronn;λ&I&
πι&omicronn; απ&omicronn;δ&omicronn;τικ&I&CE και
πα&rhoho;αγωγικ&I&CE να
επενδ&Iει κανεσ&Iσf;

χρ@ματα στην παραγωγ@
λουλουδιIν για
εξαγωγ@, παρ&i- τροφI- μων
για τουσf;
λιμοκτονο&i- ντεσf;».

Ο ανορθολογισμIσf;
αυτIσf; προκI- πτει απIτην
κατI- λυση των
ποιοτικIν σχI- σεων
και την
αποκλειστικI@
ενασχIληση με&psilon;τισf;
ποσοτικI- σf;, απIτην
υπεραπλο&i- στευση
τησf; πολυδιI- στατησf;
φI- σησf; του
προβλ&I@ ματοσf; τησf;
ανI- πτυξησf;. ΠρIκειται
για τογενικIτερο
μεθοδολογικI&CE
πρIβλημα τησf;
τρI- χουσασf; τυπικI@ σf;
θετικιστικI@ σf;
αντI- ληψησf; των
επιστημIν, που
περιορI- ζει την I- ρευνα
σεφαινIμενα που
μετριο&i- νται εικολα
και καταλ&I@ γουν σεν
κα&thetaeta;αρI- σf; και
επαλη&thetaeta;ειμεσf;
εμπειρικI- σf; σχI- σεισf;, τενοντασf; στην
αγνIηση πιο σ&i- ν&thetaeta;ετων
και πι&thetaeta;ανIσf; μη
μετρI@ σιμων μετα&betaeta;λητIν.

Η ταI- τιση τησf; ανI- πτυξησf;
μετην οικονομικI@
μεγ&I- θυνση οδηγενI-
και στολε&psilon;μενοπαρI- δογμενοπλυτου
πλε&psilon;νI- σματοσf; Iσομενγαλλ&I- τερη ανI- πτυξη
I- χουμεν, τIσο
μεγαλλ&I- τερη πρI- πει να
πετI- χουμεν. Iταν οι
κεφαλαιοκρI- τεσf;
επενδI- ουν, βγI- ζουν
συνI@ θωσf; I- να π. χ. 10%
κI- ρδοσf; ετησI- ωσf;, πρI- γμα που αυξI- νει
διαρκIσf; τον Iγκο του
δια&thetaeta;I- σιμου
κεφαλαI- ου για
επενδI- σεισf;. Το
πρIβλημα τησf;
εξερεσησf; επικερδIν
επενδυτικIν διεξIδων
για Iλο αυτIτο
διαρκIσf; αυξανIμενο
πλενIν ασμα γI- νεται
Iλο και πιο
δυσεπ&I- λυτον. Το

οικονομικĪCE ĪCEφελοσf;, η
αναζĪτηση μιασf;
σf;•γχρονησf;
μαρξιστικĪσf;
προσf;Ī- γγισησf; θα
βρ&Īσκεται στουσf;
αντ&Īποδεσf; του
συμβατικονĪ
αναπτυξιακονĪ
υποδεσf;Īγματοσf;.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑντωνοπονĪλου Σ. (1990)
ΘεωρĪεσf; ΑνĪ- πτυξησf;
ΥπανĪ- πτυξησf;. Αθ&Īνα:
ΣημειĪσεισf;
παραδĪCEσεων
Ε Μ Π. ΑντωνοπονĪλου Σ.
(1997) «Το κυρĪαρχο πρĪCEτυπο
ανĪ- πτυξησf; και η
μαρξιστικĪαπĪCEπειρα
υπĪ- ρβασĪσf; του»,
περιοδικĪCE ΟυτοπĪα, τ,26,
σσ. 119-132

ΜπιτσĪ- κησf; Ε. (1997)
«ΟικολογĪα: μια
μαρξιστικĪ&
προσf;Ī- γγιση»,
περιοδικĪCE ΟυτοπĪα, τ,26,
σσ. 23-52

ΦωτĪCEπουλοσf; Τ. (1997) «Η
οικολογικĪκρĪση
και η δημοκρατĪα»,
περιοδικĪCE ΟυτοπĪα, τ,26,
σσ. 53-72 ΦĪCEστερ Τζ. Μπ. (2002)

ΟικολογĪα και
καπιταλισμĪCEσf;. Αθ&Īνα:
ΜεταĪχμιο Trainer T. (1994-95) «Τι ενĪαι
ανĪ- πτυξη», περιοδικĪCE
ΚοινωνĪα και ΦĪση, τ,7,
σσ. 35-65
1. ΣωρευμĪ- νη κοπριĪ-
πουλιĪν υψηλ&Īσf;
περιεκτικĪCEτητασf; σε
Ī- ζωτο και φωσφορικĪ-
Ī- λατα. ΛĪCEγω του
βρετανικοĪ
μονοπωλ&Īου στα
περουβιανĪ-
αποθ&Ī- ματα γκουĪ- νο,
οι ΗΠΑ κατĪ- λαβαν 94
νησιĪ-, βραχονησĪδεσf;
και νησĪδια ανĪ- την
υδρĪCEγειο μεταξĪ του 1856
και του 1903. 2. ΚαρλΜαρξ,
«Το ΚεφĪ- λαιο», ΤĪCEμοσf; Α-
ΜĪ- ροσf; 4ο: Η παραγωγĪ&
τησf; σχετικĪσf;
υπεραξĪασf;- κεφ. 10:
ΜεγĪ- λη βιομηχανĪα

$\kappa\alpha\iota\ \alpha\iota\ \gamma\epsilon\mu\alpha\ \epsilon\ \omega\ \rho\ \gamma\ \hat{\alpha}$